

АРХЕОЛОГІЧНІ РОЗВІДКИ У ВЕРХІВ'ЯХ РІК СТАВЧАНКИ, СТАРОЇ ТА ЩИРЦЯ

Географічно ця територія належить до Подільської височини з горбисто-рівнинним рельєфом. Поміж ґрунтів найпоширенішими є чорноземи та темно-сірі опідзолені. Значна територія вкрита мішаними лісами. В наш час більшість земель розорана. [Пустомитівщина..., 2002, с. 5].

В археологічному аспекті місцевість вивчена мало. Перші згадки про археологічні пам'ятки стосуються села Ставчан. Б. Януш, посилаючись на "Przegląd archeologiczny" 1876 року, повідомляє про "могили великих розмірів", що знаходиться перед селом [Janusz, 1918, s. 111]. Детальнішої інформації про місце знаходження кургану автор не подає.

Із с. Ставчани походить кам'яна сокира та крем'яний ніж, які виявлені мешканцем села і

передані в музей археології Львівського національного університету ім. І. Франка. Сокира має ромбоподібну форму з асиметрично розміщеним отвором (рис. 3, 1). Крем'яний ніж виготовлений на тригранній пластині і має один ретушований робочий край (рис. 3, 2) [Пелешишин, 1992, с. 68].

У 1995 р. археологічні розвідки в межах сіл Ставчани та Оброшино здійснював В. Конопля. Виявлено два поселення на півночі с. Ставчани біля хутора Дібрівки й одне у західній околиці с. Оброшино. Зібраний речовий матеріал із цих пам'яток відноситься до XI-XII ст. та пізнього середньовіччя [Конопля, 1995, с. 25-26].

Впродовж 2001-2005 рр. автором здійснювались археологічні пошуки у басейні верхніх течій р. Ставчанки, Старої та Щирця, в результаті яких відкрито цілу низку нових різночасових пам'яток [Гавінський, 2003, с. 3-6]. Розвідкові дослідження проводились в околицях наступних сіл: Бартатова

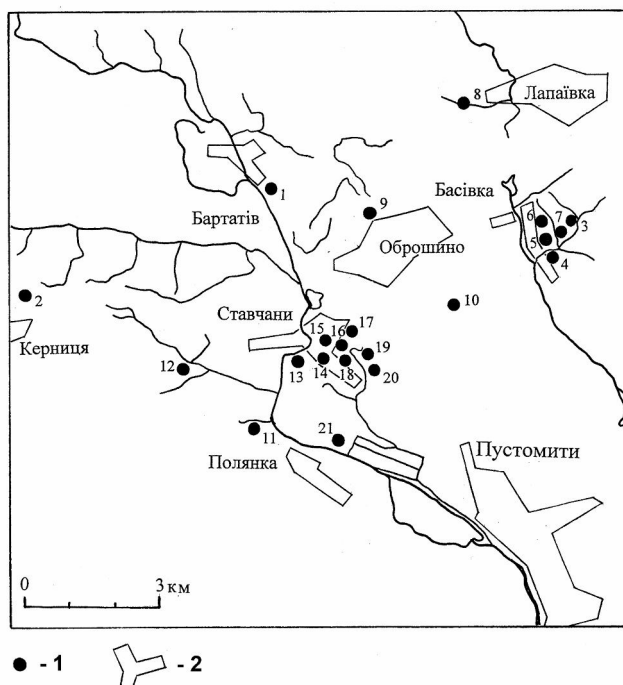

Рис. 1. Карта-схема виявлених пам'яток. Умовні позначення: 1 – пам'ятки; 2 – населені пункти
Fig. 1. Schematic map of the discovered sites. Conventional marks: 1 – sites; 2 – modern settlements

(2005 р.), Керниці (2002 р.) Городецького району, Лапаївки (2002 р.), Оброшина (2002 р.), Полянської (2004 р.), Ставчан (2001-2005 рр.) Пустомитівського району Львівської області. Нижче подаємо їх опис. Нумери пам'яток у тексті відповідають нумерації на карто-схемі (рис. 1).

Бартатів (рис. 1, 1). Поселення знаходиться у південно-східній частині села. Воно розташоване навпроти двох ставків і займає південно-західні схили пагорба, нижче якого протікає р. Ставчанка, а вище проходить дорога Оброшино-Бартатів. На площі зораної смуги 20x100 м зібрано уламки керамічного посуду.

Фрагменти кераміки ліпні із значною домішкою шамоту. Поверхня шорстка, світло-коричневого, сірого та чорного кольору. Матеріал можна віднести до доби раннього заліза.

Також знайдено уламки гончарної кераміки. Вона виготовлена з добре відмученої глини з малопомітною домішкою дрібного піску, інколи шамоту. Поверхня заглажена, світло-

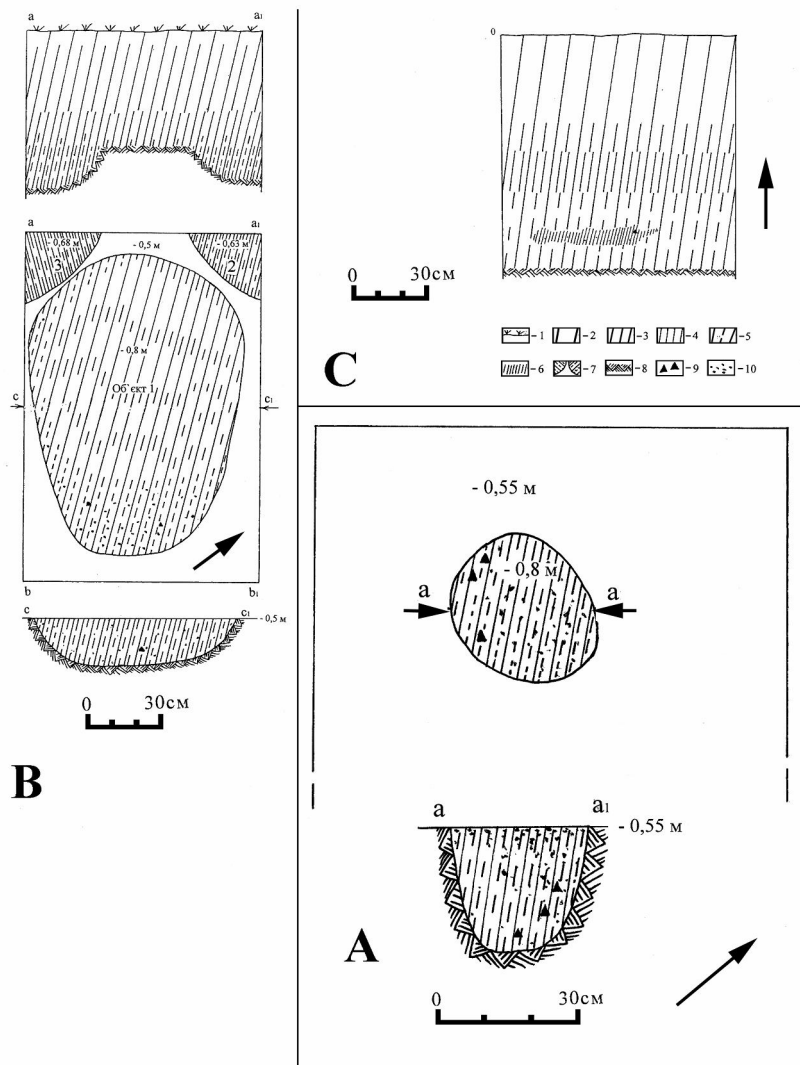

Рис. 2. А, В – плани та перерізи об'єктів на поселенні Ставчани I (21); С – переріз стінки шурфа на поселенні Ставчани II (15)

Умовні позначення: 1 – дерновий шар; 2 – орний шар; 3 – темно-сірий суглинок; 4 – первісний горизонт; 5 – передматериковий шар; 6 – заповнення об'єкта (С); 7 – заповнення об'єктів (А, В); 8 – материк; 9 – уламки кераміки; 10 – вуглики

Fig. 2. А, В – Plans and cross-sections of the objects of site Stavchany I (21); С – cross-section of sonstage's wall in site Stavchany II (15).

Conventional marks: 1 – peat layer; 2 – arable layer; 3 – dark-grey clayish soil; 4 – ancient horizon; 5 – before-mainland layer; 6 – infill of the object (C); 7 – infill of the objects (A, B); 8 – mainland; 9 – fragments of ceramic

коричневого та сірого кольору. В хронологічному плані кераміка належить до черняхівської культури.

Керниця (рис. 1, 2). Пам'ятка знаходиться у північній околиці села, в урочищі "Куява". Вона розташована на пагорбі, з півночі від якого протікає права притока р. Ставчанки, а з півдня проходить польова дорога. Із кротовин задернованого поля піднято фрагменти ліпної кераміки ранньозалізного часу.

Басівка I (рис. 1, 3) Пам'ятка знаходиться на відстані близько 300 м на схід від села вздовж струмка. З поверхні орного поля, яке відведене під людські городи, зібрано фрагменти ліпної кераміки та шматки глиняної обмазки. У керамічному тісті присутня домішка шамоту, інколи піску. В деяких фрагментах шамот виступає назовні. Поверхня фрагментів є як

загладженою, так і нерівною, коричневого, сірого та цеглястого кольору. Виявлено фрагмент вінця, який належав горщику, діаметром верхньої частини 16 см (рис. 3, 3). Матеріал можна віднести до періоду раннього заліза.

Особливістю поселення є, можливо, його хуторна система заселення, що підтверджується дослідженнями поселень цього часу [Крушельницька, 1993, с. 158]. Воно розміщене на трьох окремих пагорбах, розділених струмками, і віддалених один від одного на відстань до 30-40 м. Заселялися південні та південно-західні схили пагорбів. Приблизні розміри поселення: довжина – 350-400 м, ширина – 50-70 м.

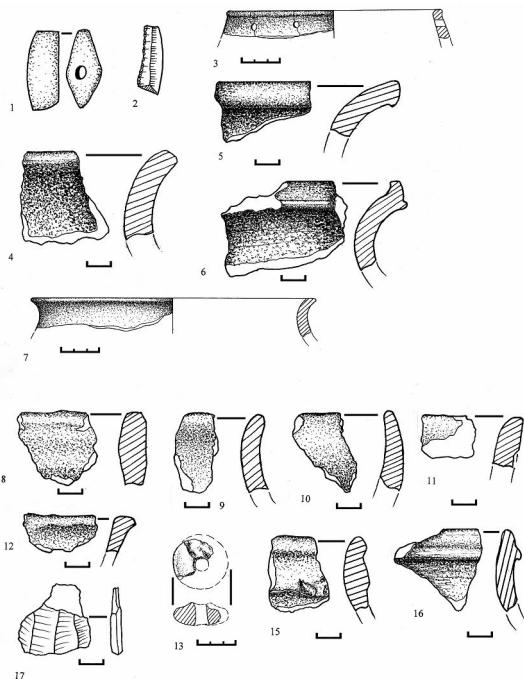

Рис. 3. Кам'яні та керамічні вироби.

1-2 Ставчани (за Пелешишином, 1993, с. 74); 3 – Басівка; 4- Басівка; 5-7 – Лапайівка; 8-13 – Полянська, ур. “До хреста”; 14-16 – Ставчани ур. “Заболоття”

Fig. 3. Stone and ceramic artifacts

1-2 Stavchany (by Пелешишин, 1993, с. 74); 3 – Basivka; 4- Basivka; 5-7 – Lapajivka; 8-13 – Poljanka, place “Do khresta”; 14-16 – Stavchany place “Zabolottja”

Басівка II (рис. 1, 4). Пам'ятка знаходиться на відстані близько 250 м на схід від села. Розташована на вершині пагорба, з півночі якого протікає струмок. На орному полі площею 50 x 30 м зібрано уламки кружальної кераміки XII-XIII ст.

Басівка III (рис. 1, 5). Пам'ятка знаходиться за 40 м навпроти пункту II. Займає південні та південно-східні схили пагорба, в місці злиття двох струмків. З території орного поля зібрано фрагменти гончарної кераміки. Вона виготовлена з глини із домішкою крупнозернистого піску. Поверхня уламків кераміки темно-сірого та коричневого кольору. Знайдено фрагмент розхилених назовні вінець, верх якого є горизонтально сформованим з ледь загладженим зовнішнім краєм (рис. 3, 4). Виявлений матеріал можна віднести до IX - початку X ст.

Басівка IV (рис. 1, 6). Пам'ятка знаходиться на відстані близько 400 м на схід від села, навпроти пам'ятного знака – хреста. Розташована на південно-східних схилах пагорба, вздовж якого протікає струмок. З поверхні орного поля зібрано поодинокі уламки кераміки та крем'яні відщепи. Кераміка є ліпною, грубостінною, поверхня загладжена, світло-коричневого кольору. Знахідки можна віднести до культури лійчастого посуду.

Басівка V (рис. 1, 7). Пам'ятка знаходиться за 40 м на схід від пункту 5 і займає південні схили пагорба. На території орного поля знайдено крем'яні відщепи та уламки кераміки. Кераміка є ліпною, виготовлена з глини з домішкою товченого каменю. Поверхня фрагментів темно-сірого та темно-коричневого кольору. Описаний матеріал можна віднести до межановіцької культури доби ранньої бронзи.

Лапайівка (рис. 1, 8). Пам'ятка виявлена у південно-західній частині села, за 200 м на північ від місцевого цвинтаря. Поселення займає обидва береги невеликого струмка і тягнеться вздовж нього пасмом довжиною 150-200 м і шириною 30-35 м. На території орного поля зібрано фрагменти кераміки XI-XII ст., які представлені уламками вінця, денця та бокових частин. Вінця розхилені назовні з манжетним та карнизоподібним профілем (рис. 3, 5-6). Один з вінчиків належав горщику, який мав діаметр верхньої частини 21 см (рис. 3, 7).

Оброшино I (рис. 1, 9). На півночі села, за новобудовами, в урочищі “Чорна дорога” з поверхні орного поля зібрано поодинокі уламки гончарної кераміки. Вона виготовлена з глини із значною домішкою дрібного піску. Поверхня фрагментів темно-сірого кольору. Хронологічно виявлений матеріал можна віднести до княжого часу.

Оброшино II (рис. 1, 10). Пункт зафіксований на півдні села в урочищі “Біля Ліхачевського”, що розташоване за 0,5 км на південь від залізничної зупинки “Оброшино”. На поверхні орного поля, яке знаходиться поміж залізничними коліями, знайдено фрагмент крем'яного відщепу сіро-жовтого кольору.

Полянка (рис. 1, 11). Пам'ятка знаходиться за 200 м на північ від села в урочищі “До хреста”, 100 м праворуч дороги Ставчани-Полянка (від початку лісу) і 10 м праворуч від струмка, який впадає в р. Ставчанку. Через поселення проходить високовольтна лінія електропередач. На північних схилах пагорба виявлено значну кількість уламків кераміки та шматків обмазки. За місцем їх знаходження вдалося встановити наближені розміри поселення – довжина 250-300 м, ширина 30-50 м. Знайдені фрагменти кераміки належали ліпній глиняній посуді зі значною домішкою в керамічному тісті шамоту, інколи піску. Поверхня як гладка так і шорстка, домішка грубих кусків шамоту робить її горбкуватою. Внутрішні стінки, в переважній

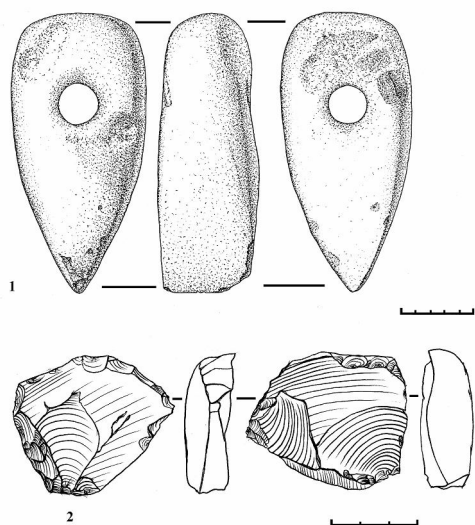

Рис. 4. Кам'яні та керамічні вироби.
1 – Полянка; 2 – Ставчани, ур. “Видра”
Fig. 4. Stone and ceramic artifacts
1 – Poljanka; 2 – Stavchany, place “Vydra”

більшості, є пролощеними. Колір поверхні фрагментів коричневий, цеглястий та чорний. З-поміж знахідок можна виокремити уламки вінець (рис. 3, 8-12) та глиняне пряслице. Воно мало кулясту форму діаметром 4,2 см і діаметром внутрішнього отвору 1 см (рис. 3, 13). Крім керамічного матеріалу зібрано шматки глиняної обмазки. На поверхні окремих фрагментів чітко помітні сліди відтисків соломи, а також дерев'яного пруття товщиною 1,5 см.

Із с. Полянки походить кам'яна сокира, яку у 1964 р. священик із Ставчан Фітьо Степан Андрійович, передав на зберігання у фонди Львівського історичного музею (ЛІМ А 29247). Точного місця знахідки не відомо. В інвентарній книзі записано, що сокира виявлена у с. Ставчани в урочищі “Полянка”. У науковій літературі згадок про неї немає, тому вважаємо за доцільне подати її опис. Сокира виготовлена з каменю породи габро-діабаз, форма підтрикутна, колір темно-сірий з світлими вкрапленнями. Вона має довжину 19,2 см, ширину 9,4 см, вагу 2 кг. У верхній частині, дещо над

центром, проходить отвір діаметром 2,8 см із зовнішньої сторони сокири і 2,6 см з тильної сторони. Зовнішня площа нижче і лівіше отвору є дещо опуклою і має прошліфовану поверхню. У верхній лівій частині над отвором, а також нижче нього поверхня є надбитою. Внутрішня площа рівна з невеликим заглибленням при отворі, зверху якого поверхня є збитою. Лезо сокири відшліфоване і надщерблене (рис. 2, 1). Такий тип сокир має широкі хронологічні межі – від доби ранньої бронзи до доби раннього заліза.

Ставчани I (рис. 1, 12). Пам'ятка знаходиться за 500 м на захід від села і 50 м на південь від хутора Підгайці в урочищі “Заболоття”. Поселення займає мисоподібний виступ на злитті двох струмків, які впадають в притоку р. Ставчанки. На поверхні орного поля, площею близько 1 га, знайдено фрагменти ліпної та кружальної кераміки.

Уламками ліпної кераміки є грубостінними з незначною домішкою в керамічному тісті дрібнозернистого піску та шамоту, поверхня шорсткувата світло-коричневого, коричневого та сірого кольору. Виявлено фрагмент вінчика, який є відігнутих назовні, а його верхня частина заокруглена. На шийці посудини проходив наліпний пружок з орнаментом у вигляді округлого заглиблення (рис. 3, 14). Описані знахідки можна віднести до культури лійчастого посуду.

Фрагменти кружальної кераміки є тонкостінними, темно-коричневого і цеглястого кольору. В керамічному тісті присутня значна домішка дрібнозернистого піску. Характерним є фрагмент прямого вінчика з ледь заокругленим зовнішнім краєм. Під вінчиком проходить карнизоподібний виступ (рис. 3, 15). Виявлений матеріал можна віднести до XII ст.

Ставчани II (рис. 1, 13). Пам'ятку у 1993 р. відкрив В. Конопля. Вона знаходиться у центральній частині села в урочищі "Двориска" (менш поширена назва "Бузькова Гора"). Розташована на підковоподібному мисі лівого берега р. Ставчанки, який здіймається на 4-5 м над рівнем її заплави. На поверхні орного поля зібрано уламки кременю, кераміки та глиняної

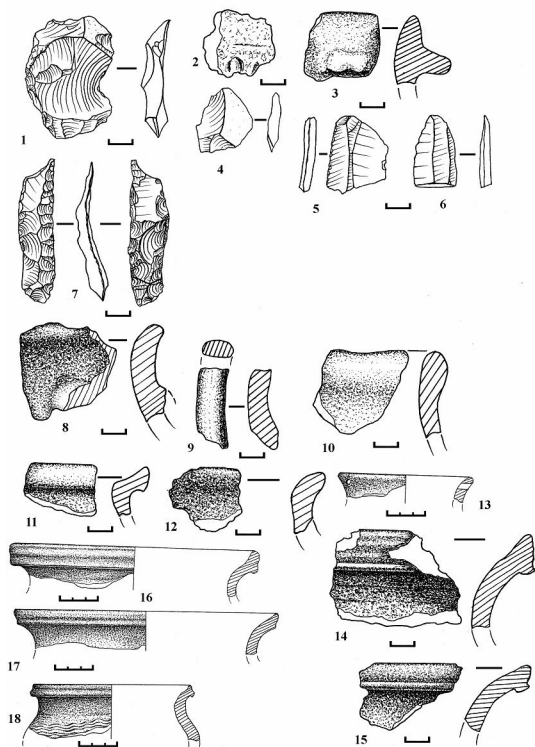

Рис. 5. Кам'яні та керамічні вироби. 1-3 – Ставчани, ур. "Дворика"; 4 – Ставчани, ур. "Під Куспісями"; 5-9 – Ставчани, ур. "Видра"; 10-11 – Ставчани, ур. "Біля Лемка"; 12-18 – Ставчани, ур. "На Свиначовому"

Fig. 5. Stone and ceramic artifacts.

1-3 – Stavchany, place "Dvoryka"; 4 – Stavchany, place "Pid Kuspysjamy"; 5-9 – Stavchany, place "Vydra"; 10-11 – Stavchany place "Bilja Lemka"; 12-18 – Stavchany place "Na Svyarovomu"

крем'яних знахідок належать відщепи незначних розмірів. Поміж ними відзначимо уламок знаряддя, яке має відполіровану поверхню (рис. 5, 4). Фрагменти кераміки різної товщини із незначною домішкою шамоту. Трапляються уламки, в керамічному тісті яких присутня інтенсивна домішка дрібнотовченого каменю. Пам'ятку можна віднести до межановіцької культури доби ранньої бронзи.

Ставчани IV (рис. 1, 15). Багатошарова пам'ятка виявлена у центральній частині села на приватних городах, що знаходяться між "Виздрою" та "Вулицею". З поверхні орного поля, площею близько 0,5 га, зібрано крем'яний і керамічний матеріал. Цей речовий комплекс можна віднести до культури лінійно-стрічкової кераміки, лійчастого посуду та раннього заліза.

З крем'яних знарядь до культури лінійно-стрічкової кераміки відносяться вкладиші до серпів. Вони виготовлені на пластинах з одним ретушованим робочим краєм (рис. 3, 5-6). Поверхня вкладишів від використання сильно відполірована. Уламки кераміки грубостінні з рослинними домішками в керамічному тісті, поверхня коричневого кольору.

Крем'яні артефакти культури лійчастого посуду представлені сколами, відщепами, пластинами, перепаленими уламками. Виявлений нуклеус незначних розмірів з безсистемним

обмазки. Крем'яні знахідки представлені сколами та відщепами. З-поміж них вирізняється перепалений фрагмент пластини призматичної форми (рис. 3, 16) та крем'яний уламок, поверхня якого частково відполірована, очевидно, що це є частиною знаряддя, можливо, сокири (рис. 5, 1).

Знайдений керамічний комплекс складається з фрагментів ліпного грубостінного посуду, світло-коричневого кольору з незначним вмістом в керамічному тісті дрібнозернистого піску та шамоту, поверхня заглажена. Виявлена кераміка є характерною для культури лійчастого посуду.

Інша група кераміки теж є ліпною. У зламі стінок помітна незначна домішка піску та шамоту. Колір поверхні уламків є коричневим, світло-коричневим та сірим. На одному з фрагментів зберігся орнамент у вигляді зашипу (рис. 5, 2). Хронологічно визначальним є фрагмент прямого і дещо заокругленого вінчика, під яким знаходиться гудз-вушко (рис. 5, 3). Знахідки можна віднести до епохи раннього заліза.

Ставчани III (рис. 1, 14). Пам'ятка знаходиться у східній частині села в урочищі "Під куспісями", праворуч ґрунтової дороги, що веде з "Вулиці" до "Виздри" (місцеві назви вулиць). Поселення займає невисокий пагорб та його схили. З північно-західної сторони від нього пролягає болотиста низовина. На поверхні орного поля, площею близько 0,5 га, зібрано уламки кременю і кераміки. До

січенням сторін. До знарядь відноситься скребок-ножик довжиною 5,6 см, шириною 1,2-1,5 см. Предмет виготовлений на дугасто-симетричній пластині і має один робочий край, середньо-фасеткова ретуш нанесена, як із зовнішньої так із внутрішньої сторін. У верхній лівій частині знаряддя є невеликий гострий виступ, який, очевидно, виконував функцію проколки (рис. 5, 7). Також до крем'яних знарядь відноситься скребло півкруглої форми, яке виготовлене на сколі нуклеуса (рис. 4, 2). Керамічний комплекс представлений фрагментами товстостінної і тонкостінної ліпної кераміки світло-коричневого й коричневого кольору. На зламі стінок помітна незначна домішка дрібнозернистого піску та шамоту. Виявлено фрагмент вінчика, верх якого заокруглений і дещо відхилений назовні, на шийці присутній злам від наліпу (рис. 5, 8).

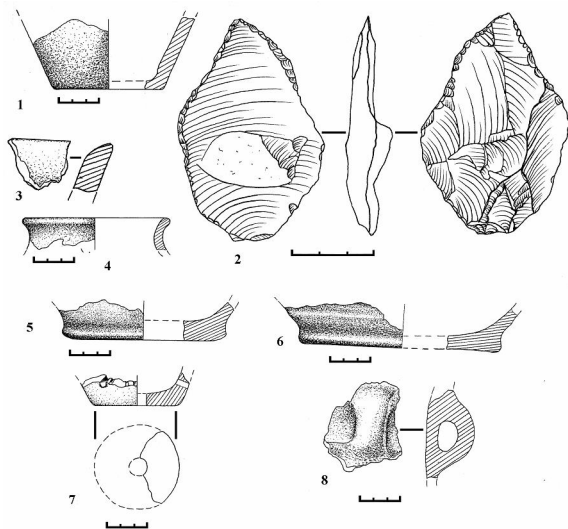

Рис. 6. Кам'яні та керамічні вироби.

1 – Ставчани, ур. “На Свиначовому”; 2-8 – Ставчани, ур. “Черпіль”

Fig. 6. Stone and ceramic artifacts.

1 – Stavchany, place “Na Svyarovomu”; 2-8 – Stavchany, place “Cherpil”

Уламки кераміки ранньозалізного часу є грубостінними, ліпними, поверхня нерівна, коричневого кольору. Виявлено фрагмент ручки від посудини (рис. 5, 9).

У 2005 р., з метою з'ясування характеру пам'ятки, на одній з приватних ділянок було закладено шурф*. Він був орієнтований по лінії південь-північ і мав розміри 2 x 1 м. Орний шар залягає до гл. 35-37 см, до гл. 50-52 см – світло-сірий суглинок, до гл. 67-70 см – первісний горизонт, до гл. 98-100 см передматериковий шар, глибше залягає материк. Після зачистки шурфу в північній його стінці простежились контури об'єкта лінзо-подібної форми, довжиною 53 см і товщиною 5-9 см. Об'єкт виявлений на гл. 82 см від сучасної поверхні. В його заповненні, яке містило темно-сірий ґрунт, траплялися маленькі

уламки кераміки і вугілля (рис. 2, С). Виявлений об'єкт, швидше за все, був вогнищем. Під час прокопування шурфу керамічний матеріал траплявся в орному шарі, але більша його кількість була на гл. 50-70 см. Це є ліпна кераміка темно-коричневого і сірого кольору, поверхня має сліди від загладжування. Хронологічно цей матеріал можна віднести до культури лійчастого посуду.

Ставчани V (рис. 1, 16). Пам'ятка виявлена у східній частині села в урочищі “Біля Невася”. З поверхні задернованого поля зібрано крем'яні відщепи сірого й чорного кольору. Пам'ятка займає південні схили пагорба, неподалік якого протікає струмок, що впадає в р. Ставчанку.

Ставчани VI (рис. 1, 17). Пам'ятка знаходиться на північно-східній околиці села в урочищі “Біля Лемка”. З поверхні орного поля, площею 0,2 га, зібрано фрагменти кружального керамічного посуду. Виділяються декілька фрагментів вінець. Один з них є прямим, округлим і дещо потовщеним (рис. 5, 10). Інший вінчик сильно розхилений назовні, а його край плавно переходить у манжетоподібний виступ (рис. 5, 11). Описаний матеріал можна віднести до XV ст.

Ставчани VII (рис. 1, 18). Пам'ятка розташована на відстані 300 м на схід від села в урочищі “Під Куспісями”. Вона займає південні схили пагорба з північного боку якого протікає струмок. На поверхні орного поля зібрано крем'яні відщепи, фрагменти ліпної та кружальної кераміки.

Ставчани VIII (рис. 1, 19). Пам'ятка розташована на відстані 300 м на схід від села в урочищі “Під Куспісями”. Вона займає південні схили пагорба з північного боку якого протікає струмок. На поверхні орного поля зібрано крем'яні відщепи, фрагменти ліпної та кружальної кераміки.

* Висловлюємо подяку Д. Кушніру за дозвіл провести шурфування на своїй приватній ділянці.

Ліпна кераміка є грубостінною з домішкою в керамічному тісті шамоту. Поверхня світло-коричневого та сірого кольору. На окремих уламках є наскрізні проколи. Виявлені крем'яні відщепи та ліпну кераміку можна віднести до епохи раннього заліза.

Кружальна кераміка є тонкостінною і товстостінною, колір поверхні коричневий, темно-коричневий та цеглястий. Керамічне тісто містить велику домішку дрібнозернистого піску. Хронологічно цей матеріал можна віднести до XII-XIV ст.

Ставчани VIII (рис. 1, 19). Поодинокі фрагменти кераміки знайдено в урочищі “На свинаровому полі”, що за 300 м на схід від пункту 16. Пам'ятка займає вершину пагорба та його південні схили вздовж яких протікає струмок. На поверхні орного поля знайдено поодинокі уламки ліпного керамічного посуду ранньозалізного часу.

Ставчани IX (рис. 1, 20). Пам'ятка зафіксована у північно-східній околиці села в урочищі “На Свинаровому Полі”. Вона займає південні схили пагорба внизу якого протікає безіменний струмок. На орному полі зібрано фрагменти ліпної та кружальної кераміки.

Ліпна кераміка грубостінна, зі значною домішкою в керамічному тісті шамоту. Колір поверхні різних відтінків – від світло-коричневого до чорного. Знайдено два фрагменти вінець, які розхилені назовні з ледь заокругленим зовнішнім краєм (рис. 5, 12). Один з них належав горщику діаметром верхньої частини 10 см. Під вінцями є наскрізний отвір (рис. 5, 13). Кераміки можна віднести до періоду раннього заліза.

Кружальна кераміка виготовлена з глини із домішкою великої кількості піску. Колір поверхні цеглястий, коричневий, сірий та чорний. Знайдені фрагменти вінець, які належали п'яти різним горщикам, діаметром 12-20 см. Вінця горщиків розхилені назовні з манжетним та карнизоподібним профілем (рис. 5, 14-17). На одному з фрагментів є характерний орнамент у вигляді хвилястих ліній (рис. 5, 18). Вдалось встановити форму нижньої частини одного з горщиків. Він мав діаметр дна 8 см та розхилені стінки (рис. 4, 1). Описані знахідки можна віднести до XI-XII ст.

Ставчани X (рис. 1, 21). Пам'ятка відкрита у 2005 р. Знаходиться у південно-східній околиці села в урочищі “Черпіль” (менш поширена назва “Кунува Долина”). Поселення розташоване за 400 м на схід від залізничного моста. Займає першу надзаплавну терасу р. Ставчанки. На поверхні задернованого поля піднято дрібні уламки кераміки та кременю. З метою встановлення хронології пам'ятки закладено шурф № 1 (рис. 2, А). Шурф розмірами 2,5 x 1 м орієнтований по лінії схід-захід. Стратиграфічний розріз показав, що до гл. 5-7 см залягає дерновий шар, на глибину 35-37 см – орний шар, первісний горизонт, у вигляді чорнозему, залягає до глибини 45-47 см, передматериковий шар – на гл. 50-52 см. Глибше знаходиться материк у вигляді твердого суглинку жовтого кольору. Під час зняття дерну та прокопування орного шару траплялися дрібні уламки кераміки та кременю; у непорушеному шарі їх кількість збільшилась. Після зачистки шурфа на гл. 55 см в західній його частині простежились контури від стовпкової ями. У плані слід мав округлу форму діаметром 30 см. Переріз показав, що до основи стовп поступово звужувався, а в самій основі був округлим. Стовп вкопаний на глибину 25 см. Заповнення ями містило гумусований ґрунт темно-сірого кольору з вкрапленнями вугликів і дрібних уламків кераміки.

На відстані 2 м на захід від шурфа № 1 закладено шурф № 2, розмірами 1,5 x 1 м (рис. 2, В). Після прокопування і зачистки шурфа на гл. 50 см з'явилися контури об'єктів. Об'єкт № 1 мав неправильну овальну форму. Його довжина – 130 см, ширина – 46-92 см. Він орієнтований по лінії схід-захід і заглиблений на 30 см. Мав майже рівне дно і дещо звужені до середини стінки. В заповненні об'єкта (темно-сірий ґрунт) простежувалось вугілля та дрібні уламки кераміки. За формою та складом заповнення це яма. В західній частині шурфа зафіксовані сліди ще від двох об'єктів, які знаходились по кутах об'єкта № 1 і частково входили в стінки шурфа. У плані вони мали округлу форму і були неглибокими. Об'єкт № 2 залягав на гл. 13 см, а об'єкт № 3 на гл. 18 см від рівня виявлення.

На основі отриманого матеріалу можна думати, що пам'ятка щонайменше є двошаровою. Перша група знахідок трапилась лише в орному шарі. Це дрібні фрагменти ліпної кераміки з великою домішкою перепаленого кременю і товченого каменю. Поверхня деяких

фрагментів заглажена, коричневих відтінків. Виявлено також крем'яні відщепи та одне знаряддя. Воно виготовлене на пластині, по краях якої як з внутрішньої, так із зовнішньої сторін нанесена середньо-фасеткова ретуш. Знаряддя виконувало певну ріжучу функцію (рис. 4, 2). Предмет виготовлений з кременю світло-сірого кольору. Матеріал можна пов'язати з епохою бронзи, можливо, з межановіцькою культурою.

Наступна група знахідок представлена лише керамікою. Найбільша її кількість простежена у непорушеному шарі. Знайдені фрагменти кераміки є ліпними з незначною домішкою піску, інколи дрібного шамоту. Найчастіше до керамічного тіста додавали велику кількість органіки, яка після випалу згоряла і залишила в стінках посудин порожнини. Поверхня шерехата, інколи лощена, колір чорний, коричневого та сірого відтінків. Фрагменти, за якими можна частково відтворити, форми посудин, трапилися в шурфі № 2 над об'єктом № 1. Це є частини вінець, денець і ручка. Одне з вінець є прямим, з ледь заокругленим зовнішнім краєм, стінки посудини звужувались до середини (рис. 4, 3). Поверхня лощена, чорного кольору. Інший фрагмент вінець розхилений назовні із заокругленим і потовщеним зовнішнім краєм. Він належав невеликому горщику діаметром 10 см (рис. 4, 4). Два денця мають подібну форму. Їх діаметр 12 та 14 см (рис. 4, 5-6). Інше денце належало цідилку. На його стінках та дні є наскрізні проколи (рис. 4, 7). Ручка має петлеподібну форму, в основі якої проходить наліпний пружок (рис. 4, 8). Попередньо цей матеріал можна віднести до рубежу н. е.

Таким чином, в результаті археологічних розвідок зафіксовано двадцять один пункт. Це значно доповнює реєстр археологічних пам'яток басейну р. Верещиці та Щирця.

ЛІТЕРАТУРА

Гавінський А.

- 2003 Археологічні розвідки в околицях Ставчан, Оброшино і Лапаївки у 2001-2002 рр. // Матеріали наукової конференції студентів історичного факультету 2001-2002 рр. – Львів. – С. 3-6.

Конопля В.

- 1996 Археологічні дослідження на Пустомитівщині // Археологічні дослідження на Львівщині у 1995 р. – Львів. – С. 25-26.

Крушельницька Л.

- 1993 Черепино-лагодівська група пам'яток // Пам'ятки галицького періоду в межах річки Вісли, Дністра і Прип'яті. – Київ. – С. 158-239.

Пелешишин М.

- 1992 З історії комплектування фондів музею археології Львівського університету // З історії стародавності і середньовіччя. Вісник Львівського університету. Серія історична. – Львів. – Вип. 27. – С. 68.

Пустомитівщина :

- 2002 історико-краєзнавчий нарис. – Львів. – С. 5.

Janusz B.

- 1918 Zabytki przedhistoryczne Galicji Wschodniej. – Lwów. – S. 312.

Andrij GAVINS'KYJ

ARCHAEOLOGICAL SURVEYS IN BASIN OF UPPER STREAM OF STAVCHANKA, STARA AND SCHYRETS' RIVERS

Twenty one new archaeological sites that dated back to the periods from Neolithic to Late Middle Ages were discovered as a result of archaeological research carried out by the author. Detailed localization of the sites and characteristics of the finds are presented.